

ПОСТАНОВА

(Верховної Ради України від 21 червня 2001 року № 2551-III)

Про стан, напрями реформування і фінансування освіти в Україні

Верховна Рада України постановляє:

1. У зв'язку з наявністю серйозних недоліків щодо виконання законодавства з питань освіти в частині правових, економічних, соціальних та організаційних засад функціонування і розвитку системи освіти в Україні визнати роботу Кабінету Міністрів України недостатньою.

2. Кабінету Міністрів України разом з комітетами Верховної Ради України з питань бюджету, з питань науки і освіти проаналізувати стан фінансування дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, підготувати узгоджені пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" в частині приведення видатків навчальних закладів на оплату праці, комунальні послуги, електроносії, водопостачання до діючих нормативів. Забезпечити збільшення з 1 вересня 2001 року посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічним та науково-педагогічним працівникам на 50 відсотків.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:
вивчити питання нормативно-правового забезпечення реформування освіти в Україні, проаналізувати стан виконання Державної національної програми "Освіта" (Україна XXI століття) та визначити доцільність створення Національної програми розвитку освіти України;
забезпечити в повному обсязі педагогічними кадрами навчальні заклади у сільській місцевості;
запровадити моніторинг реформування освіти з метою прийняття ефективних рішень щодо подальшого вдосконалення змісту освіти та форм її організації;
проаналізувати стан заборгованості із заробітної плати працівникам освіти та виконання статті 57 Закону України "Про освіту" і надати адресну допомогу регіонам у її ліквідації;
здійснити виплати, передбачені статтею 57 Закону України "Про освіту" (надбавка за вислугу років, щорічна грошова винагорода та допомога на оздоровлення, компенсація за оплату користування житлом з опаленням і освітленням педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають в них), за 1997-2000 роки. Вважати, що зазначені виплати за 1997-2000 роки є державним боргом;

під час розроблення проекту Державного бюджету України на 2002 рік передбачити:

- фінансування освітньої галузі в розмірі, визначеному статтями 57 та 61 Закону України "Про освіту";
- визначення розміру посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно до вимог статті 57 Закону України "Про освіту". Не допускати реалізацію цих норм за рахунок скорочення штату працівників навчальних закладів;
- відповідно до статті 43 Закону України "Про загальну середню освіту" передбачити виплату заробітної плати та інших виплат педагогічним працівникам, спеціалістам та обслуговуючому персоналу державних і комунальних загальноосвітніх навчальних закладів з Державного бюджету України;
- обсяги державного замовлення на підготовку фахівців у професійно-технічних та вищих навчальних закладах на 2002 рік і наступні роки на рівні, не нижчому 2000 року;
- збільшення коштів на модернізацію матеріально-технічної бази, видання підручників і навчально-методичної літератури, придбання наочних посібників, новітньої техніки і лабораторного обладнання для навчальних закладів;
- виплати стипендій, забезпечення пільгового проїзду учнів, студентів і педагогічних працівників за соціально захищеними критеріями;
- безоплатну видачу навчальних підручників учням, слухачам і студентам, а також дипломів, свідоцтв, атестатів, інших документів про освіту випускникам державних і комунальних навчальних закладів;
- фінансування створення та функціонування навчального науково-популярного телевізійного каналу;
- з метою недопущення загрози життю дітей, учнів, педагогічних працівників скласти перелік об'єктів, які потребують капітального ремонту;
- проаналізувати становище та визначити шляхи вирішення проблеми щодо приватизації педагогічними працівниками сільської місцевості житла;
- створення при Міністерстві освіти і науки України державного видавництва "Шкільний підручник", а також при Міністерстві освіти і науки України та Академії педагогічних наук України - науково-дослідного центру з проблем економіки освіти та науково-дослідного центру з проблем навчальної книги;
- виділення 300,0 млн. гривень для забезпечення комп'ютеризації навчальних закладів;
- формування державних програм з пріоритетних напрямів розвитку освіти;
- здійснення заходів щодо забезпечення своєчасного і повного фінансування загальноосвітніх навчальних закладів у зв'язку з переходом на 12-річний термін навчання для здобуття громадянами повної загальної середньої освіти та новою структурою школи.

4. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям разом з органами місцевого самоврядування:

- проаналізувати стан виконання регіональних програм розвитку освіти, внести до них відповідні корективи з урахуванням вимог законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Про професійно-технічну освіту", "Про позашкільну освіту";
- розробити графіки ліквідації заборгованості із заробітної плати працівникам навчальних закладів та виплат згідно з статтею 57 Закону України "Про освіту" з часу його прийняття;
- розробити програму "Шкільний автобус" та, починаючи з 2002 року, передбачити кошти для її реалізації;
- забезпечити збільшення коштів для надання кредитів громадянам України для отримання ними вищої освіти;
- проаналізувати стан соціального забезпечення педагогів, дітей, учнів, вихованців, студентів, слухачів та підвищити ефективність використання оздоровчих навчальних закладів;
- сприяти педагогічним працівникам, спеціалістам, обслуговуючому персоналу, які працюють і проживають у сільській місцевості, у забезпеченні їх земельними ділянками, створенні товариств з обробки землі, що надана їм державою в довгострокове користування. Сприяти педагогічним працівникам в обробці землі, виділенні пільгових, безпроцентних кредитів з поверненням частини процентної ставки або частковій компенсації протягом поточного року ставки за користування кредитами комерційних банків, що надаються сільгоспвиробникам (позичальникам) для проведення польових робіт та будівництва житла;
- вжити заходів щодо суттєвого поліпшення гарячого харчування у всіх дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах. Рекомендувати створити за рахунок бюджетних та позабюджетних коштів при кожному місцевому бюджеті спеціальні фонди на харчування;
- проаналізувати та організувати забезпечення одягом, взуттям, учнівською формою дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;
- провести реструктуризацію боргів за користування комунальними послугами, електричною енергією, що утворилися за минулі роки, установам і навчальним закладам, а також педагогічним працівникам;
- взяти на постійний контроль питання щодо забезпечення проведення капітального ремонту та будівництва нових приміщень навчальних закладів;
- забезпечити комплексний аналіз підручників, навчальних посібників, за якими проводиться навчання учнів, студентів, особливо тих, які надійшли із зарубіжних держав;
- здійснити повне фінансування витрат, пов'язаних із матеріальним, житловим та іншим забезпеченням, що встановлені державою для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

створити соціальні фінансово забезпечені програми ефективного використання оздоровчих навчальних закладів для організації лікування, оздоровлення та відпочинку дітей, учнів, вихованців, студентів, слухачів, продовжити фінансування студентських санаторіїв-профілакторіїв, учнівських таборів відпочинку за рахунок коштів соціального страхування, не допускаючи продажу та перепрофілювання студентських та учнівських оздоровчо-спортивних таборів та інших об'єктів соціальної інфраструктури галузі; забезпечити збереження мережі навчальних закладів під час передачі їх до комунальної власності;

затвердити соціальні програми профілактики та оздоровлення педагогічних, науково-педагогічних працівників, а також будівництва, реконструкції, капітального ремонту житла для педагогічних працівників, особливо у сільській місцевості;

створити умови для розвитку навчального, дослідного, експериментального та підсобного господарств при навчальних закладах;

сприяти розвитку державних програм щодо пошуку, підтримки, організації навчання та забезпечення робочими місцями обдарованої і здібної молоді; своєчасно замовляти та забезпечувати надходження до навчальних закладів шкільних меблів, технічних засобів навчання, канцтоварів, а також комп'ютерної і навчальної електронної техніки;

розробити та запровадити систему матеріальної підтримки молодих педагогічних працівників;

відновити проведення Всеукраїнських спортивних змагань серед учнів, студентів, педагогічних та науково-педагогічних працівників з різних видів спорту.

5. Міністерству освіти і науки України, органам державної влади, у підпорядкуванні яких знаходяться навчальні заклади, Національній академії наук України та Академії педагогічних наук України:

забезпечити своєчасну розробку та затвердження державних стандартів освіти;

створити творчі колективи з розробки сучасного покоління підручників, навчальних програм, меблів, канцелярських товарів та технічних засобів навчання;

розробити відповідну нормативно-правову базу та забезпечити збереження і розвиток мережі навчальних закладів;

систематизувати роботу щодо приведення структури підготовки професійних кадрів у відповідність із потребами ринку праці. Особливу увагу звернути на забезпечення фахівцями наукоємних і високотехнологічних підприємств, малого підприємництва та сфери послуг;

проаналізувати стан функціонування гуртожитків та умови проживання в них учнів, студентів, визначити об'єктивність встановлення цін за користування учнями та студентами гуртожитками, фізкультурно-оздоровчими і спортивними

спорудами, фізкультурно-оздоровчим знаряддям і обладнанням, іншим майном, призначеним для занять фізичною культурою і спортом, а також закладами культури, бібліотеками, комп'ютерною технікою та додатковими освітніми послугами. Сприяти виділенню місць у гуртожитках молодим студентським сім'ям.

6. Кабінету Міністрів України, Міністерству економіки України, Міністерству освіти і науки України спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти протягом червня поточного року проаналізувати становище з державним замовленням для вступу до вищих та професійно-технічних навчальних закладів, забезпечивши при цьому поступальний ріст державного замовлення до вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації в обсязі 180 студентів на 10 тисяч населення, до вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації - 100 студентів на 10 тисяч населення.

7. Комітетам Верховної Ради України з питань бюджету та з питань науки і освіти при опрацюванні проекту Бюджетної резолюції на 2002 рік врахувати пропозиції щодо виділення коштів на реалізацію статей 57 і 61 Закону України "Про освіту" частині виконання державних гарантій працівникам навчальних закладів та фінансування освіти в повному обсязі.

8. Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти:
узагальнити пропозиції, які надійшли при обговоренні зазначеного питання, та врахувати їх при підготовці законодавчих актів;
прискорити завершення створення законодавчої бази з питань освіти та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про вищу освіту у другому читанні;
спільно з Кабінетом Міністрів України забезпечити підготовку змін до базового Закону України "Про освіту" з метою приведення його у відповідність з Конституцією України.

9. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на комітети Верховної Ради України з питань науки і освіти, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності.

Голова Верховної Ради України І.Плющ